
OHJEET

VEDENKORKEUDEN HAVAINNOINTI

Vedenkorkeudella tarkoitetaan havaintopaikan vedenpinnan korkeutta jostakin liikkumattomasta pisteestä, tavallisimmin vedenkorkeusasteikon nollapisteestä lukien. Vedenkorkeusasteikkojen nollapistet pyritään yhdistämään valtakunnalliseen tarkkavaaitusverkkoon. Näin havaitut vedenkorkeudet voidaan laskea halutussa korkeusjärjestelmässä.

Vedenkorkeushavaintoasemaan kuuluu aina kalliossa, tai sen puuttuessa isossa maakivessä tai muussa mahdollisimman liikkumattomassa perustassa oleva kiintopiste. Asteikon paikoillaan pysyminen tarkistetaan aika ajoin kiintopisteestä. Jäät ja routa saattavat liikuttaa asteikkoa.

Asteikkotyypit

A) Vedenkorkeusasteikko

Tavallisin keino vedenkorkeuksien havaitsemiseksi on liikkumattomaan perustaan, kuten kallioon, isoon kiveen, betonisiltaan tms. kiinnitetty pystysuora asteikko (kuva 1). Sen muodostavat kiilapulteilla tukevasti kiinnitetty parru ja asteikkolevy.

Yleisin levymalli on metrin mittainen ja siinä on kahden sentin pykälät, joista vedenkorkeuden voi lukea helposti yhden senttimetrin tarkkuudella. Desimetrit on numeroitu alhaalta lukien. Yleensä useampia asteikkolevyjä asennetaan päällekkäin, jotta asteikko on riittävän korkea vedenkorkeuden vaihteluille.

B) Pohjapaalu

Monissa tapauksissa ns. pohjapaalu (kuva 2) on osoittautunut varsin käyttökelpoiseksi. Pohjapaalun muodostaa järven tai joen pohjaan pystysuoraan juntattu parimetrinen puu, jonka yläpäässä on 30 cm pitkä terästappi, tai kallioon tai kiveen kiinnitetty terästappi. Vedenkorkeudet luetaan viemällä terästapin päähän erityisesti tätä tarkoitusta varten valmistettu suppilomitta. Suppilomitan varressa on senttimetrijaotus. Alapäässä on messinkisuppilo, joka ohjaa mitan tapille.

Vedenkorkeuden mittaaminen

Vedenkorkeus luetaan senttimetrin tarkkuudella normaalisti kerran viikossa. Talvisin seuranta voi tapahtua kerran kahdessa viikossa. Virtaamien vaihdellessa voimakkaasti vedenkorkeus mitataan kerran päivässä. Tällaisia tilanteita syntyy voimakkaiden sateiden jälkeen ja lumen sulamisen yhteydessä. Lisäksi kesäisin voimakas haihdunta voi aiheuttaa heilahduksia. Havaittu vedenkorkeuslukema (asteikon lukema) merkitään lomakkeeseen. Täytä myös muut tarvittavat lomakkeen kohdat.

Jos vesi aaltoilee havaintoja tehtäessä, merkitään päiväkirjaan se asteikkolukema, jonka arvioidaan vastaavan vedenpinnan keskimääräistä korkeutta havaintotilanteessa. Kun tuulee voimakkaasti, vedenkorkeuden mittausta ei suoriteta.

Talvella asteikon tai pohjapaalun ympärille tehdään avanto, jotta vedenkorkeus voidaan lukea. Avannon aukipitämistä voi helpottaa peittämällä sen esim. styrox-levyllä sekä lumella.

Kirjallisuuslähteet:

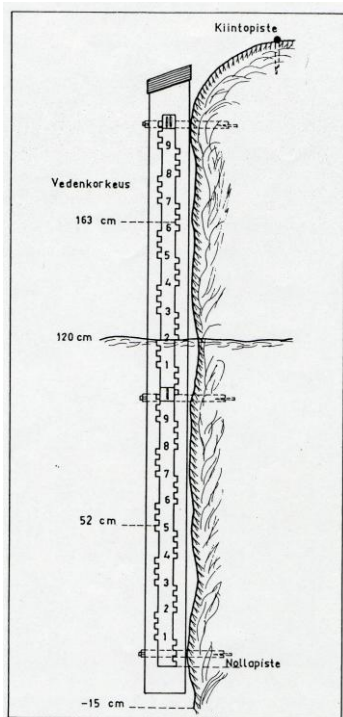
Vesihallituksen julkaisuja 47, Hydrologiset havainto- ja mittausmenetelmät, Helsinki 1984

Tulosten ilmoittaminen:

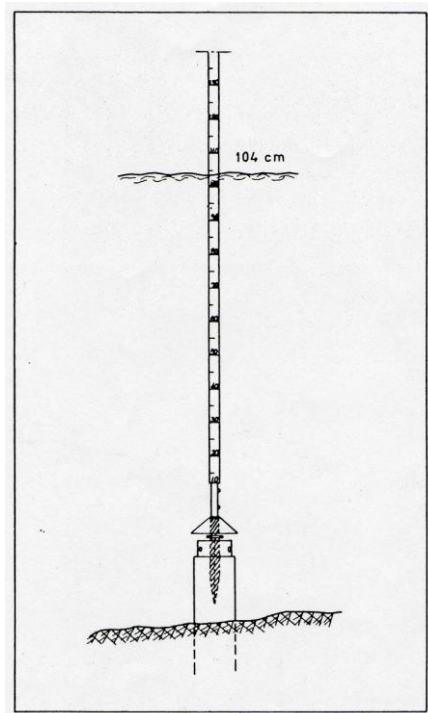
Omat vedet paremmiksi kampanja kerää tiedot vesistöseurannan aloittaneilta henkilöiltä. Leväseurannan tulokset toimitetaan vuosittain lokakuussa yhdessä muiden seurantatulosten kanssa kansiossa olevassa palautuskuoressa tai www.ymparisto.fi/velho → Vesienhoito → Omat vedet paremmiksi -sivuston kyselylomakkeen kautta. Tämän jälkeen tulokset syötetään karttapohjalle Lounaispaikkaan, jossa havainnot ovat kaikkien nähtävillä.

Vedenkorkeuslukemat ilmoitetaan suoraan asteikon lukemina. Lukemat muutetaan korkeuksiksi merenpinnasta (N60-järjestelmään Omat vedet paremmiksi kampanjan toimesta. Mikäli tietojen keräämiseen tulee muutoksia, teille ilmoitetaan niistä henkilökohtaisesti.

Kuva 1: Vedenkorkeusasteikko

Kuva 2: Pohjapaalu

Yhteistyössä VELHO-hanke: www.ymparisto.fi/velho

Projekti saa osarahoitusta Satakunnan ELY-keskuksen kautta Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta